עין משפם

נר מצוה

בג א מיי׳ פ״ד מהלכות מלוה הלכה יא סמג

לאון קסג מוש"ע יו"ד סימן קסה: גד ב מיי' פ"ז מהלכות

מתג עשין ע טוש"ע ח"ת סימן שפו סעיף א וסעיף

נ בהנ"ה:

בה ג מיי פ"ד מהלכות מעשר שני הלכה יא

סמג עשין קלו טוש"ע י"ד סיי שלא סעיף קלח: בו ד מיי פ"ז מהלכות

חובל ומזיק הלכה יא סמג עשין קע טוש"ע ח"מ סימן שפו סעיף א ועיין

ם בסעיף ג בהג"ה:

בד ה מיי שם הלי יא: בח ו מיי שם הלכה ע

שם סעיף ב [רב אלפם כאן

ובסוף פ"ב דף יג:]:

סמג שם טור ש"ע

חובל ומזיה הלכה יא

ל) [מע"ש פ"א מ"ב], ב) [ירושלמי (פ"ב) [פ"א ה"או דמט"שו. ב) לטיל לא קדושין כד:, ד) לעיל פו., ה) [קדושין סו.], ו) גיטין נג. לעיל נו., ז) לעיל לג:, ס) נ"א ועל כרחך, ט) רש"ל, י) [פרה פ"ה ט) רש"ל, י) מ"דו. כ) וד"ה הואילו. ,[ד"ה בדיני],

תורה אור השלם 1. וְנָתַתָּה בַּכְּסֶף וְצַרְתָּ הַבָּסֶף בְּיָדְרְ וְהָלַכְתָּ אֶל הַמְּקָוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יִיְ אֱלֹהֶיךְ בוּ:

דברים יד כה

(מ) גמרא נפלת ליה באודניה:

הגהות מהר"ב

הגהות הב"ח

רנשבורג א] תום' ד"ה עד י' וכו' עד עשר בתמניא יהיב ליה תמניא. עיין בים של שלמה נתמיה. פיין כיט של שלנה בפירקין סיי טו ובשו"ת מהר"א ששון ר"ס קנג בביאור דבריהם:

רבינו חננאל כי הא דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבדו עובדא בזוזי דאגרדמים טייעא עד עשרה תמניא, אם הוסיפו על המטבע שנים על השמנה שהן רביע מבפנים וחומש מבחוץ והשער אחד מה שהיה נמכר במטבע הראשון בעשרה כן גם עכשיו במטבע שהוסיפו עליו נמכר אע"ג דלענין כספא שבח, לענין משא ומתו לא שבח כלום הוא שאמרו חכמים נותן לו מטבע היוצא באותה שעה, אבל אם שבח לענין משא ומתן אפילו כל שהוא אסור וכן הלכה. ואם הוסיפו עליו יתר ואם וווסיפו עליו יונו משנים בעשרה נותן לו ממטבע הראשון דקימא לן כדמתריץ רבין ותני למתניתין לא את המותר בלבד מחזיר לו. והני מילי בצלוליז דקא חזי ליה אבל עכורין דלא קחזי ליה לא והני מילי דאדייה אדויי אבל שקליה בידיה מיגזל גדליה השבה בעי מיעבר. ובמים צלולין לא אמרן . אלא דאדייהה אדויי, אבל ולא הגביהו. אבל הגביהו. קנאו. וה"מ דמחייה קנאו וה"מ דמחייה בקורנסא וטרשיה. ס"א וטרסיה. פירוש מחה המציירות במטבע. **אב**ל שפייה בשופינא חסורי ושפית בשופניא. אמר הצורם אזן פרתו של חבירו פטור, מ"ט פרה כדקיימי קיימא לא עבד קיימי. פי׳ סדק אזן הבכור

מחמת תרעה. שבאו גשמים ונמלאו רוב תבואות בעולם והחלו הפירות: לענין נסכא. אם בא להתיכן ולעשות מהן גרוטאות יש יותר מן הראשונים והוי רבית: עבדו עובדא. באדם שהלוה את חבירו על המטבע והוסיפו עליו והלכו אלל אגרדימוס סוחר

> ישמעאל והיה לו מן הראשונה ומן השניה ומלאו בח׳ של מטבע שניה י׳ מן הראשונה ונתן לו שמנה: אמר רבה גרסינן בכולהו: הזורק מטבע של חבירו בים. אע"ג שאין יכול ליטלו: פטור. כדמפרש ואזיל דלא שקליה בידיה אלא דאדייה שהיתה ביד בעלים והכהו זה תחת ידו וניתזה לים הואיל וללולים הן והא חזו ליה אמר ליה הא מנח קמך ואינה אבודה ואי משום דבעי למיתב זוחא לבר אמוראה למישט ולמישקליה גרמא הוא שגורם להפסידו אותו שכר וגרמה במקין פטור: הבל עכורין. בשעת התוה דהוה ליה מעשה בידים אבוד הוא ואין זה גורם אלא ממש דהא ממש התיוו: היה נו מעות בקיסטרא. מקום והוא רחוק מאד ויש בו סכנת דרכים ואין שיירות מלויות שם: חין מחללין. חלמח אבוד חשיב ליה בים הגדול: השף. השפריי"ר בלע"ז שפחת את הצורה: בקורנסת. מרטי"ל בלע"ז: וטרשיה. עשאן כאבן חלקה. לשון טרשים: בשופינה. לימ"ה בלע"ז של נפחים: חסורי חסריה. וממש הוא ולא גרמא. טעמא דרבה בכולהו משום גרמא במקין הוא ופטור: על אונו וחרשו. אלמא אף על גב דלא חסריה כיון דעשה מעשה בגופו לאו גרמא קחשיב ליה אלא ממש. והכא נמי כיון דמחייה בקורנסיה ופחתיה ח'ועל ככה חסרו דמים מעשה הוא: רבה לטעמיה. הלכך גבי עבד נמי חסרון הוא ש [וכנגד אזנו פטור משום דבהכי לא הוי ליה למיחש והאי ודאי גרמא הוא]: הצורם. אשקרניי"ר בלע"ז פוגם: במי חטאת. שקל כנגדן משקולות. ופרה וכל מעשיה נפסלים במלחכהיי:

מנָח דאמר ליה ניירא קלאי מינך מתקיף לה רמי בר חמא היכי דמי

ואי מחמת תרעא זיל לא מנכינן ליה והא קא שבח לענין נסכא אלא יכי הא דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבדי עובדא בזוזי דאגרדמים מייעא עד י' בתמניא אמר רבה יהזורק מטבע של חבירו לים הגדול פטור מאי מעמא אמר הא מנח קמך אי בעית שקליה והני מילי בצלולין דקא חזי ליה אבל עכורין דלא קחזי ליה לא והני מילי דאדייה ארויי אבל שקליה בידיה מיגזל גזליה השבה בעי מיעבד מתיב רבא 🌣 אין מחללין על מעות שאינן ברשותו יכיצד היו לו מעות בקסמרא או בהר המלך או שנפל כיסו לים הגדול אין מחללין אמר רבה שאני לענין מעשר דבעיגן מצוי בידך דרחמנא אמר יוצרת הכסף בידך וליכא ואמר רבה יהשף מטבע של חבירו פטור מאי טעמא דהא לא עבד ולא מידי וה"מ דמחייה בקורנסא ומרשיה אבל שייפא בשופינא חסורי חסריה מתיב רבא יהכהו על עינו וסמאה על אזנו וחרשו עבד יוצא בהן לחירות כנגד עינו ואינו רואה כנגד אזנו ואינו שומע אין עבד יוצא בהן לחירות רבה למעמיה יידאמר רבה חרשו לאביו נהרג שאי אפשר לחרישה בלא חבורה דמפתא דדמא נפלת ליה 6 באוניה ואמר רבה "הצורם אוזן פרתו של חבירו פמור מאי מעמא פרה כדקיימא קיימא דלא עבד ולא מידי יוכולהו שוורים לאו לגבי מזבח קיימי מתיב רבא יהעושה מלאכה במי חמאת ובפרת חטאת פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים מלאכה הוא דלא מינכר היזיקה אבל צורם דמינכר היזיקה הכי נמי דמחייב בדיני אדם אמרי הוא הדין דאפילו צורם פמור והא קא משמע לן דאפילו מלאכה דלא מינכר היזיקה חייב בדיני שמים יואמר רבה השורף ישמרו של חבירו פמור

תמניא אבל הא תשעה מן הראשונים בתמניא בשניים יהיב ליה ט' מן השניים תחת ט' של ראשונים או י' בי' ור"ח פי' עד י' בתמניא ויהיב ליה י' ולפירושו הוי מלמטה למעלה: ין וצלולין. לאו דוקא אלא אפי׳ עכורין אי מני בר אמוראה למשקלינהו הוו כללולין ואפי׳ ללולין אי לא מצי למשקלינהו חייב והא דנקט ללולין ועכורין משום דסתם ללולין מלי שקיל להו בר אמוראה וסתם עכורין לא מלי שקיל בר אמוראה: רה"ב דארייה ארויי. משמע הכח דלא חשיב הגבהה כי אדייה אדויי בלא נטילה בידו אע״פ שעומד באויר למעלה מג' קודם שיפול לגמרי וכן בהניזקין (גיטין דף נט:)

גבי עני המנקף בראש הזית וקשה

דבפ"ק דב"מ (דף ט. ושסי) אמר גבי

טלית שרחשו חחד על העמוד ורחשו

אחד מונח ע"ג קרקע שאם הגביה

אדם ראשו המונח ע"ג קרקע ונתק

ראש שע"ג העמוד להביאו אללו

שהוא קונה מטעם הגבהה ואי

משיכה האמר התם אמאי נהט ראשו

אחד ע"ג העמוד אלמא חשיב הגבהה

הואיל ומביאו על האויר למעלה מג׳

וי"ל דהתם חשיבא הגבהה טפי לפי

שראשו אחד אוחז בידו א"נ התס

מיירי כגון שידו כ״כ בגובה כשינתקנו

לא יפול ראשו לארך אלא יהא מוגבה

ג' מעל הארץ וא"ת דבסוף שילוח

הקן (חולין דף קמא:) משמע דכי טריף

אקן ומתגבהי יונים דחשיבא הגבהה

לקנות אע"פ שאין תופסס בידו וי"ל

דדוקא הכא ובהניזקין לא חשיבא

הגבהה דאיכא תרתי לגריעותא דלא

תפסם וגם אין מגביה אלא משפיל

אבל יונים דמתגבהי חשיבא הגבהה

אבל אם היו נופלין למטה ע"י טריפת

הקן לא היה קונה כיון שאין תפום

בידו כלל ולפי׳ זה הו״מ לפלוגי הכא

באדייה אדויי בין דרך ירידה לדרך

עלייה אלא דניחא ליה לפלוגי בדרך

עד י׳ בתמניא. פי׳ בקונטרס ונותן לו שמונה ולפירושו חשיב ממעלה

למטה כלומר י"ב או י"א בתמניא עד י" בתמניא א] יהיב ליה

לעזי רש"י אישפריי"ר. לטשטש וע"י שפשוף). מרטי"ל. פטיש. לימ"א. פצירה. לחרוץ (חריץ).

מוסף רש"י

השף מטבע. שף לורתו ולא יולא בהולאה (ע"פ רשב"ם ב"ב לב:). כנגד עינו. הכהו ככותל כנגד עינו של זה (לעיל צא.) בכומל שהכה בקול ואינו רואה או נתחרש (קדושין כד:). העושה מלאכה במי חטאת. ששקל כנגדן משקלות והן נפסלין במלחכה (לעיל נו.) מי חטאת דפרה אדומה עלה עליה עול. ובמי חטאת כתיב למשמרת למי נדה, ותניא בספרי מה ת"ל שיכול אין לי שתהא מלאכה פוסלת אלא בפרה, ומנין לף במים ח"ל למשמרת למי נדה, כלומר שיהיו משומרות לכך ולא לדבר אחר (גיטין נג.)**. פטור** מדיני אדם. לשלס (שם) בחיבי או ב. נפנט (שם) דהחק שחינו ניכר לח שמיה החק (לעיל נו.). וחייב בדיני שמים. פורענות לשלם לרשעים שנתכוין להפסיד את ישראל

ירידה גופיה בין אדייה אדויי בין 112 שקליה בידיה אי נמי אין חילוק בין דרך ירידה לדרך עליה דאפילו דרך עליה לא קני הכא באדייה אדויי לפי שאין דרך הגבהה בזה הענין אבל ביונים שהן בעלי חיים דרך הגבהה בכך כמו קורא לה והיא באה או הכישה במקל ורצתה לפניו דחשיב משיכה אף על פי שהלכה מאיליה ומיהו אם היו היונים יורדים ע"י טריפת הקן לא חשיב הגבהה אלא עלייתם דוקא:

השק משבע של חבירו פשור. נראה דרבה סבר פסלתו מלכות לא הוי כנסדק דאי הוי כנסדק אם כן כ"ש דשף מטבע הוי כנסדק והרי חסריה טונא ואמאי פטור: מתיב רבא הכהו על עינו וסמאה על אזנו וחרשה עבד יוצא בהן לחירות. ואמאי והא לא חסריה דאין בו פגם וחסרון אלא כיון שקלקלו חייב אע"פ שאין בו שום פגם וחסרון והואיל וכן הוא ה"ג ליחייב ומשני רבה לטעמיה כו" ויש שם חסרון טיפתא דדמא דנפלה באזניה וכיון דיש חסרון באותו קלקול חייב על כל הקלקול כמו בשפייה דחייב בכל הקלקול דליחייביה על מה שחסריה לא היה לריך רבה להשמיענו דחייב וא"ח ואמאי עבד יולא בהן לחירות הא בעינן מומין שבגלוי דומיא דשן ועין ובחרשו היכי הוי בגלוי וי"ל נהי שאין ניכר בו כלום כשהוא ישן או עומד במקום אחד ושוחק מכ"מ כיון דלפי מנהגו שמתנהג והולך ניכר שהוא חרש חשיב מום שבגלוי ועי"ל דאין לריך שיהא קלקול בגלוי אלא שהאבר שיש בו קלקול יהא בגלוי:

הצורם אוזן פרתו של חבירו פטור. והא דמנן לעיל (דף זו:) גזל בהמה ונמעבדה בה עבירה או שנפסלה מעל גבי המזכח אומר לו הרי שלך לפניך ונפסלה היינו שנפל בה מום דאי נרבעה היינו שנעבדה בה עבירה ומשמע דוקא שנפסלה מאיליה אבל הטיל בה מום בידים חייב וי"ל דמחני' איירי בבהמה קדושה דודאי לגבי מזבח קיימא: 🤼 קס"ל דאפי' מלאכה דלא מינכר היזיקה. מימה דבפרק הניזקין (גיטין דף נג. ושם 0) פריך מהכא למ"ד היזק שאין ניכר שמיה היזק דעושה מלאכה במי חטאת ובפרת חטאת פטור ואי שמיה היוק אמאי פטור ומאי קושיא הא אפי׳ בצורם אוון דמינכר פטור משום דסתם שוורים לאו לגבי מובח קיימי וא"ל דהתם פריך מפרת חטאת דפרה אדומה דדמיה יקרים פשיטא דלגבי מזבח קיימא והכא בשמעתין פריך לרבה ממי חטאת דסתם מים לאו למי חטאת קיימי דקודם קידושן דוקא פסלה בהן מלאכה כדתנן במסכת פרה (פ"ד מ"ד) ומים המלאכה פוסלת בהן עד שיטילו את אפר לתוכן ותניא נמי בספרי יכול אף משיקדשו בכלי חלמוד לומר למי נדה וכבר הם מי נדה דע"כ בגיטין (דף נג ושם) ממי חטאת נמי פריך מדמשני התם מי חטאת ששקל בהן משקלות וי"ל דכיון דנקט מלאכה לרבותא כדקאמר הכא דאפי' מלאכה דלא מינכר היזיקה חייב בדיני שמים א"כ דייק שפיר התם דהיוק שאין ניכר לא שמיה היוק דאי שמיה היוק אין כאן שום רבותא במאי דנקט מלאכה כיון דבכל מקום חשיב שאינו ניכר כניכר ועוד יש לומר דרבה סבר דהיוק שאין ניכר לא שמיה היוק אבל למ"ד שמיה היוק כ"ש דמחייב בצורם דמינכר טפי ורבא דפריך בשמעתין לרבה סבר בצורם הוי מינכר היזיקה וחייב אפי" למ"ד היוק שאין ניכר לא שמיה היזק כדאמר מלאכה דלא מינכר היזיקו אבל לורם דמינכר היזיקו הכי נמי דמחייב וא"ח והיאך יכול אדם לפסול פרחו של חבירו והא בעינן עובד דומיא דעבד דניחא ליה ויש לומר הני מילי בנעשית המלאכה ממילא אבל בעושה המלאכה בידים לא בעיא אלא שיהא ניחא ליה לעושה וכן בהכשר דבעינן יותן דומיא דכי יתן: